

Kohtuasi C-323/19**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

18. aprill 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus, Horvaatia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

8. aprill 2019

Hageja:

Interplastics s.r.o.

Kostja:

Letificio d.o.o.

[...]

Euroopa Liidu Kohus

[...]

Ese:

Eelotsusetaotlus ja taotlus tõlgendada Euroopa Kohtu 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuste *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) ja *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) põhjendusi, mis on esitatud eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses olevas kohtuasjas nr Povrv-752/19.

Esmalt taotleb eelotsusetaotluse esitanud kohus täitemenetluse sissenõudja ja võlgniku kui põhikohtuasja poolte suhtes isikuandmete kaitset.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub:

Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 19 lõike 3 punktile b ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 267 esitab Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) riigisisese kohtuna kohtunik Mislav Kolakušići vahendusel eelotsusetaotluse liidu õiguse ühetaoliseks tõlgendamiseks ja kohaldamiseks, ning

taotluse tõlgendada Euroopa Kohtu kohtuotsuseid C-484/15 ja C-551/15 Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) menetluses olevas kohtuasjas nr Povrv-752/19 (lisa 1).

9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuses kohtuasjas C-551/15 otsustas Euroopa Kohus, et: „[m]äärust nr 1215/2012 tuleb tõlgendada nii, et Horvaatias notareid, kes tegutsevad volituse alusel, mis neile on siseriikliku õigusega antud sundtäitmise menetluses „autentsele dokumendile“ tuginedes, ei saa lugeda selle määruse tähenduses „kohtuks“.“

Kuigi see Euroopa Liidu Kohtu seisukoht, et Horvaatias ei ole notaritel pädevust anda algdokumendi alusel välja täitemäärusi, on selge ja ühemõtteline, püsib selline määrusega nr 1215/2012 vastuolus olev praktika. Euroopa Kohtu 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuse järel on notarid välja andnud üle miljoni täitemääruse.

Alates 1. juulist 2013 on Horvaatia Vabariik olnud Euroopa Liidu täieõiguslik liige, kelle institutsioonid tagavad võrdse kohtlemise kõigi liikmesriikide kodanikele ja juriidilistele isikutele.

Horvaatia Vabariigi kohtud tõlgendavad Euroopa Liidu Kohtu otsust kohtuasjas C-551/15 erinevalt ja leiavad enamasti, et see puudutab üksnes sellist notarite poolt läbiviidavat täitemenetlust, kus täitemenetluse võlgnik on füüsiline isik – teise liidu liikmesriigi kodanik. [lk 2]

Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei tunnusta neid Horvaatia kohtute seisukohti ja otsuseid, millega kohaldatakse õigusnorme ja määrust nr 1215/2012 selliselt, et sellega eristatakse diskrimineerivalt ühelt poolt Horvaatia Vabariigi kodanikke ja juriidilisi isikuid ning teiselt poolt Euroopa Liidu teiste liikmesriikide kodanikke ja juriidilisi isikuid.

Seetõttu esitab Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) riigisisese kohtuna selle kohtu kohtuniku vahendusel Euroopa Liidu Kohtule eelotsusetaotluse, eesmärgiga tagada liidu õiguse ühetaoline kohaldamine kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides ning kodanike ja juriidiliste isikute võrdse kohtlemise ja võrdsuse põhimõtte järgmine liidu õiguse kohaldamisel selle kohtu menetluses olevas kohtuasjas Povrv-752/19.

Arvestades lahknevusi Euroopa Liidu Kohtu otsuste järgimisel, on selle eelotsusetaotluse esitamine tarvilik, et teha kindlaks, kas Horvaatia füüsilised ja juriidilised isikud Euroopa Liidu kodanikena on seatud võrdsele positsioonile võrreldes teiste liidu liikmesriikide füüsiliste ja juriidiliste isikutega, ning kas välismaiseid juriidilisi isikuid koheldakse võrdselt välismaiste füüsiliste isikutega osas, mis puudutab liidu õiguse kohaldamist Horvaatia Vabariigi territooriumil.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub Euroopa Kohtul liita käesolev kohtuasi Općinski sud u Novom Zagrebu (Novi Zagrebi esimese astme kohus, Horvaatia) poolt esitatud eelotsusetaotluse menetlusega kohtuasjas C-657/18 ning selle kohtu

poolt Euroopa Liidu Kohtule 11. ja 20. märtsil 2019 esitatud eelotsusetaotlustega, et neid koos menetleda.

Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu kodukorra artiklile 94 ja liikmesriikide kohtutele eelotsuse taotlemiseks antud soovitudele põhjendab Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) oma taotlust järgmiselt:

I. Lühiülevaade vaidluse esemest ja asjassepuutuvatest asjaoludest, nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus on need välja selgitanud kohtuasjas nr Povrv-752/19

Põhikohtuasja poolteks on täitemenetluse sissenõudja INTERPLASTICS S.R.O., [...] Bratislava, Slovakkia, [...] ja täitemenetluse võlgnik LETIFICO d.o.o., Velika Buna (Velika Gorica) [...]. 4. veebruaril 2019 algatati algdokumendile tugineva sundtäitmise avalduse alusel sundtäitemenetlus ja 4. veebruaril 2019 andis Horvaatia notar Tomislav Knez (Sveta Nedjelja) välja [...] algdokumendile nr Ovr-23/2019 tugineva täitemääruse, millega kohustas täitemenetluse võlgnikku tasuma 8 päeva jooksul taotluses märgitud nõude summas 17 700 eurot, mis kuulub tasumisele Horvaatia kunades ja millele lisandub seadusjärgse määruga viivis ning menetluskulud 7210,80 kunat.

Nõue põhineb real arvetel, mis on väljastatud 11. detsembril 2018.

Nii taotlus kui ka täitemäärus saadeti täitemenetluse võlgnikule 13. veebruaril 2019. Täitemenetluse võlgnik vaidlustas tähtaja jooksul selle määruse, vaieldes vastu nõude alusele ja summale.

Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu otsustele kohtuasjades C-484/15 ja C-551/15 ei saa Horvaatias notareid, kes tegutsevad sundtäitmise menetluses „algdokumendile“ tuginedes, lugeda kohtuteks ei Euroopa täitekorralduse määruse tähenduses ega määruse kohtualluvuse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades kohaldamisel. Samuti on Euroopa Kohus nendes kohtuasjades rõhutanud, et vastastikuse usalduse põhimõtte liidu liikmesriikide vahel tsiviil- ja kaubandusõiguse koostöö valdkonnas eeldab seda, et ühe liikmesriigi võimude poolt tehtud otsused, mille täitmist taotletakse teises liikmesriigis, on tehtud kohtumenetluses, mis pakub sõltumatuse ja erapooletuse tagatise ja milles järgitakse võistlevuse põhimõtet. Menetlus, mis täitemääruse väljastamisele eelneb, ei ole võistlev menetlus ning vastavat otsust ei tee mitte kohus, vaid notar, keda, nagu juba eespool märgitud, ei saa käsitada kohtuna. Need kaalutlused lubavad järeldada, et viidatud täitemäärus on välja antud asutuse poolt, kellel puudus selleks igasugune pädevus, mistõttu tuleb kohaldada pädevuse puudumisega seotud reegleid. Järelikult ei saa asja menetlev kohus tunnustada ebapädeva asutuse toiminguid, mistõttu ei ole võimalik jätkata selle määruse vastu suunatud menetlust. Algusest peale tühine ei saa muutuda kehtivaks ega või saada tunnustatud menetluse käigus, kuna see oleks vastuolus poolte võrduse põhimõttega. [lk 3]

II. Kohtuasjas kohaldamisele kuuluvate riigisiseste õigusnormide sisu ja asjakohane riigisisene kohtupraktika

Vaidlusaluseks riigisiseks sätteks on täitemenetluse seaduse (Ovršni zakon) (avaldatud *Narodne novine* nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ja 73/17) artikkel 1, mis annab notaritele pädevuse võlgade sundtäitmiseks „algdokumendi“ alusel, väljastades täitemääruse kui täitekorralduse ilma täitemenetluse võlgniku sõnaselge nõusolekuta. Seega, kuivõrd vaidlusküsimuseks on notarite pädevus käesolevas tsiviilasjas, ei vaadanud kohus asja läbi sisuliselt.

Esimese astme kohus leidis, et Euroopa Kohtu 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsuste *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) ja *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) põhjendused ja neis esitatud tõlgendus on üle kantavad ka riigisisesse õigusesse ja kohaldas seda kohtupraktikat ja Euroopa Kohtu tõlgendust kohtuasjas Povrv-752/19.

Kohtupraktika:

Kohtuasjas Povrv-57/18 (lisa 2) jättis Općinski sud u Novom Zagrebu (Novi Zagrebi esimese astme kohus) rahuldamata täitmisavalduse ja tühistas notari poolt antud täitemääruse viitega Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas C-551/15, põhjendades seda järgmiselt: „[...] menetlus, mis täitemääruse väljastamisele eelneb, ei ole võistlev menetlus ning vastavat otsust ei tee mitte kohus, vaid notar, keda, nagu juba eespool märgitud, ei saa käsitada kohtuna. Need kaalutlused lubavad järeldada, et viidatud täitemäärus on välja antud asutuse poolt, kellel puudus selleks igasugune pädevus, mistõttu tuleb kohaldada pädevuse puudumisega seotud reegleid. Järelikult ei saa asja menetlev kohus tunnustada ebapädeva asutuse toiminguid, mistõttu ei ole võimalik jätkata selle määruse vastu suunatud menetlust. Mis on tühine *ab initio*, ei saa muutuda kehtivaks ega või saada tunnustatud menetluse käigus, kuna see oleks vastuolus poolte võrduse põhimõttega.“

Seevastu tühistas Županijski sud u Puli (Pula maakonnakohus, Horvaatia) määrusega nr Gž Ovr-645/2018 (lisa 3) otsuse Povrv-57/18, esitades järgmised põhjendused: „[...] esimese astme kohtu seisukoht küsimuses, kas notaritel on pädevus anda algdokumendi alusel välja täitemäärust, on ekslik, sest nende pädevus on ette nähtud täitemenetluse seaduse (Ovršni zakon) (*Narodne novine* nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ja 73/17; edaspidi „OZ“) 26. peatükis ning notar tegutses nõuetekohaselt, kui ta OZ artikli 282 kohaselt pärast seda, kui täitemenetluse võlgnik oli notari poolt algdokumendi alusel väljastatud täitemäärusele esitanud vastuväite, edastas toimiku esimese astme kohtule, et viimane teeks pädeva kohtuna vastuväitemenetluses otsuse. Selles menetluse staadiumis, mis puudutab kohtuasja, kus täitemenetluse võlgnik on avaldanud oma elukohana koha Horvaatia Vabariigis esimese astme kohtu pädevusse kuuluval territooriumil, peab see kohus OZ artikli 282 lõike 3 kohaselt võtma OZ artikleid 57 ja 58 kohaldades seisukoha kostja vastuväidete osas ja tegema nende sätetega vastavuses oleva otsuse. Kuna see kohus jättis ZPP (Zakon o parničnom

potupku (tsiviilkohtumenetluse seadustik)) artiklit 16 ebaõigesti kohaldades rahuldamata täitmisavalduse ja tühistas notari pädevuse puudumise tõttu täielikult notari poolt algdokumentidele tuginedes antud täitemääruse, rikkus ta artikli 16 ebaõige kohaldamise tõttu artikli 354 lõikes 1 sätestatud olulisi nõudeid ja OZ artikli 21 lõiget 1 [...], nagu on märgitud ka apellatsioonkaebuses“.

Seetõttu leidis Županijski sud u Puli (Pula maakonnakohus), et notari täitemääruse see osa, milles täitemenetluse võlgnikku kohustatakse tegema kõnealune makse, võib jääda kehtima.

Samuti tunnustas Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) kohtuasjades Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 ja Povrv-3380/18 (lisa 4) notarite poolt välisriigi juriidilisest isikust võlgniku suhtes tehtud täitemääruses sisalduva ettekirjutuse õigusjõudu.

Seevastu kohtuasjas Povrv-113/18 (lisa 5) jättis Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) rahuldamata notarile adresseeritud täitmisavalduse ja tühistas notari poolt algdokumendi alusel välja antud täitemääruse, tehes viite Euroopa Kohtu kohtuotsusele C-551/15, põhjendades seda järgmiselt: „[...] menetlus, mis täitemääruse väljastamisele eelneb, ei ole võistlev menetlus [lk 4] ning vastavat otsust ei tee mitte kohus, vaid notar, keda, nagu juba eespool märgitud, ei saa käsitada kohtuna. Need kaalutlused lubavad järeldada, et viidatud täitemäärus on välja antud asutuse poolt, kellel puudus selleks igasugune pädevus, mistõttu tuleb kohaldada pädevuse puudumisega seotud reegleid. Järelikult ei saa asja menetlev kohus tunnustada ebapädeva asutuse toiminguid, mistõttu ei ole võimalik jätkata selle määruse vastu suunatud menetlust. Mis on tühine algusest peale, ei saa muutuda kehtivaks ega või saada tunnustatud menetluse käigus, kuna see oleks vastuolus poolte võrduse põhimõttega.“

Need riigisiseste kohtute otsused viitavad erinevatele õiguslikele käsitlustele, mis puudutab notarite pädevust anda välja täitekorraldusi.

III. Selgitus, millistel põhjustel riigisisene kohus tõstatas liidu õigusnormide tõlgendamise või kehtivuse küsimuse ning millist seost ta nende õigusnormide ja põhikohtuasjas kohaldatavate riigisiseste õigusnormide vahel näeb

Eelotsusetaotlusega soovitakse tagada liidu õiguse ühetaoline kohaldamine kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides, kodanike võrdse kohtlemise ja võrdsuse põhimõtte austamine liidu õiguse kohaldamisel, samuti ühtlustada riigisiseste kohtute kohtupraktikat liidu õigusraamistiku kohaldamisel.

Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõikes 1 on sätestatud, et igal ajal on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus, seaduse alusel moodustatud kohtus. Selle konventsiooni artiklis 14 on kehtestatud diskrimineerimise keeld ja ette nähtud, et selles konventsioonis sätestatud õiguste ja vabaduste kasutamine tagatakse ilma mingi diskrimineerimiseta selliste tunnuste alusel nagu sugu, rass, nahavärvus,

keel, usutunnistus, poliitilised või muud veendumused, rahvuslik või sotsiaalne päritolu, rahvusvähemusse kuuluvus, varanduslik, sünni- või muu seisund. ELTL artiklis 18 on ette nähtud, et ilma et see piiraks aluslepingutes sisalduvate erisätete kohaldamist, on aluslepingutes käsitletud valdkondades keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et käesoleval juhul on diskrimineeritud Horvaatia kodanikke ja juriidilisi isikuid võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike ja juriidiliste isikutega, nagu tuleneb viidatud Euroopa Kohtu 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsustest *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) ja *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193). Nende viidatud kohtuotsustuste kohaselt ei tunnustata täitemäärusi täitekorraldustena teistes Euroopa Liidu liikmesriikides Euroopa täitekorralduse määruse ega määruse kohtualluvuse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades kohaldamisel, tähenduses. Seega annab riigi seadusandja notaritele õiguse väljastada täitekorraldusi, mida ei tunnustata sellistena või ei tunnustata kohtu otsustena teistes Euroopa Liidu liikmesriikides. Nende kohtuotsuste põhjendustest ilmneb selgelt, et notari menetlus ei paku sõltumatuse ja erapooletuse garantiid ega ole võistlev menetlus. Selline olukord viib Horvaatia füüsiliste ja juriidiliste isikute ebavõrdse kohtlemiseni võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikide füüsiliste ja juriidiliste isikutega, ning samuti ebavõrdse kohtlemiseni välismaiste füüsiliste ja juriidiliste isikute vahel, ning seda määral, et tegemist on diskrimineerimisega. Võistlevuse puudumine menetluses toob kaasa poolte ebavõrdse kohtlemise ja rikub seega Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis sätestatud põhiõigust õiglasele menetlusele.

Ühinemislepingu ja EL toimimise lepingu kohaselt nõutakse ühinguõiguses selle valdkonna Euroopa reeglite ühtlustamist liidu piires, et tugevdada õiguskindlust, edendada majandustegevust ja investeeringuid. Tõlgendus, mis on vastuolus äriühingute võrdsuse põhimõttega, jätaks liikmesriigi äriühingud võrreldes teiste liidu liikmesriikide äriühingutega ebasoosinguusse, mis aga on vastuolus liidu aluspõhimõtetega. [lk 5]

Konkreetsed eelotsuse küsimused on järgmised:

1. Kas Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõikega 1 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 18 on kooskõlas selline Horvaatia Vabariigis kehtestatud riigisisene õigusnorm nagu sundtäitmist käsitleva seaduse (*Ovršni zakon; Narodne novine* nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ja 73/17) artikkel 1, mis annab notaritele pädevuse võlgade sissenõudmiseks algdokumendi alusel, väljastades täitemääruse kui täitekorralduse ilma Horvaatia Vabariigis asuva juriidilisest isikust võlgniku sõnaselge nõusolekuta, võttes arvesse Euroopa Kohtu otsuseid kohtuasjades C-484/15 ja C-551/15?
2. Kas Euroopa Kohtu 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsustes *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) ja *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) antud tõlgendust võib kohaldada eespool esitletud kohtuasjas *Povrv-752/19*, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab lahendama, ning täpsemalt, kas määrust

nr 1215/2012 tuleb tõlgendada selliselt, et Horvaatias ei saa notareid, kes tegutsevad volituse alusel, mis neile on riigisisese õigusega antud sundtäitmise menetluses „algdokumendi“ alusel, kus täitemenetluse võlgnik on teises Euroopa Liidu liikmesriigis asuv juriidiline isik, lugeda selle määruse tähenduses „kohtuks“?

[...] [vastuvõtmise koht ja kuupäev]

[...] [kohtuniku nimi, postiaadress ja e-posti aadress]

Lisad:

- 1) Põhikohtuasjaga Povrv-752/19, mida menetleb Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) seotud dokumendid, numbrid 1–10,
- 2) Općinski sud u Novom Zagrebu (Novi Zagrebi esimese astme kohus) kohtupraktika, kohtuasi Povrv-57/18, numbrid 11 ja 12,
- 3) Županijski sud u Šibeniku (Šibeniku maakonnakohus) kohtupraktika, kohtuasi Gž Ovr-645/18, numbrid 13 ja 14,
- 4) Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) kohtupraktika, kohtuasjad Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 ja Povrv-3380/18, numbrid 15–19,
- 5) Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebi kaubanduskohus) kohtupraktika, kohtuasi Povrv-113/18, numbrid 20 ja 21.